

NEWSLETTER (8)

z workshupu projektu GECON / z workshopu projektu GECON

LUBAN 24.–25. 9. 2020

W dniach 24–25 września 2020 r. po raz trzeci odbyły się w Lubaniu warsztaty geoturystyczne zorganizowane w ramach projektu GECON. Podobnie jak w minionych latach na całe wydarzenie składała się część konferencyjna oraz terenowa.

1 dzień warsztatów

W ramach panelu konferencyjnego zostały wygłoszone trzy referaty. Pierwszy poświęcony minerałom Sudetów Zachodnich

Ve dnech 24.–25. září 2020 se už potřetí v Lubáni konal geoturistický workshop organizovaný v rámci projektu GECON. Stejně jako v minulých letech měla tato akce konferenční a terénní část.

1. den workshopu

První přednášku, věnovanou nerostům Západních Sudet v rané literatuře, přednesl Andrzej Paczos. Další projev na téma dě-

Aleksandra Trytek
przygotowała
dla uczestników
interesującą
prezentację
geologicznych
skarbów
Karkonoszy
i zwróciła uwagę
na ich współczesne
znaczenie.

Přednáška Lukase
Tekieli byla
věnovaná historii
hledání nerostů
v oblasti Jizerské
louky, která je
dnes chráněným
územím.

we wczesnej literaturze przedmiotu wygłosił Andrzej Paczos. Drugie wystąpienie autorstwa Łukasza Tekieli dotyczyło historii poszukiwań kamieni szlachetnych na Łące Izerskiej. Natomiast Aleksandra Trytek, autorka ostatniej prelekcji, zaprezentowała najciekawsze stanowiska geoturystyczne Karkonoszy w aspekcie marketingowym.

Pierwszy z prelegentów w ramach swojego wystąpienia omówił najważniejsze wydane drukiem pomiędzy XVI a XIX w. dzieła poświęcone minerałom Zachodnich Sudetów; przedstawił biogramy ich autorów oraz zgłębił cechy stosowanego przez nich warsztatu naukowego. Zwrócił także uwagę na odmienne od współczesnego znacznie wielu stosowanych dawniej terminów mineralogicznych. Uczestnicy warsztatu dowiedzieli się również, z jakim trudnościami musi się mierzyć badacz dawnych traktów mineralogicznych oraz jaką mają one wartość z punktu widzenia współczesnej nauki.

Z kolei Łukasz Tekiel wprowadził słuchających w świat nowożytnych mineralogicznych wypraw badawczych na Łakę Izerską. Analizując dawne relacje podróżnicze wyczytał minerały, które

jin hledání drahokamů na Jizerské louce měl Lukáš Tekiel. Aleksandra Trytek, autorka poslední přednášky, prezentovala nejzajímavější krkonošské geostanoviště s ohledem na marketing.

První přednášející v rámci svého projevu pojednával o nejdůležitějších tištěných dílech ze 16. až 19. Století věnovaných nerostům Západních Sudet. Prezentoval medailonky autorů a zkoumal vlastnosti jejich vědecké dílny. Upozornil také na odlišnosti mnoha dříve používaných mineralogických termínů od jejich současného významu. Účastníci workshopu se také dozvěděli, jaké obtíže potkávají badatele zabývající se dávnými mineralogickými traktáty a jakou hodnotu mají z hlediska moderní vědy.

Łukasz Tekiel zase posluchače uvedl do světa novověkých mineralogických výzkumných expedic na Jizerské louce. Analýzou starých cestovních vyprávění upozornil na nerosty, které nejvíce stimulovaly fantazii učenců, a příčiny, pro které hledání drahých kamenů troskotalo, nebo naopak končilo úspěchem. Autor provedl také analýzu vědeckých posudků na téma Ji-

najbardziej rozbudzały wyobraźnię uczonych oraz wskazał na przyczyny, dla których poszukiwania drogiego kamienia kończyły się porażką lub sukcesem. Autor przeprowadził również analizę opinii naukowych na temat bogactw Łąki Izerskiej na przestrzeni 300 lat, która pozwoliła dostrzec, jak bardzo bywały one skrajne i dlaczego to, co w XVI i w XVII w. uznawano za pewnik uległo dewaluacji w II poł. XVIII w., po czym w wieku żelaza i pary ponownie zyskało na wartości.

Tymczasem Aleksandra Trytek przedstawiała szeroką panoramę najciekawszych punktów geoturystycznych na terenie Sudetów Zachodnich oraz opowiadała o tym, jak są one badane, chronione, udostępniane dla ruchu turystycznego oraz promowane.

Po wygłoszeniu referatów miała miejsce dyskusja poświęcona zagadnieniu historii stanowisk mineralogicznych i geoturystycznych w Sudetach Zachodnich. Szczególnie mocno zaakcentowano problem przenikania do współczesnej literatury

Infocentrum polského Krkonošského národního parku (Karkonoski Park Narodowy) v Karpaczi – interaktivní expozice.
Centrum Informacyjne Karkonoskiego Parku Narodowego w Karpaczu – wystawa interaktywna.

Návštěva hradu Rajsko.
Wizyta w zamku Rajsko.

zerská louka v průběhu 300 let, která ukázala, jak moc bývaly posudky vyroceny, a proč to, co bylo považováno za axiom v 16. a 17. století, ve 2. pol. 18. Století devalvovalo, aby následně v éře železa a páry opět získalo na hodnotě.

Aleksandra Trytek prezentovala široké panorama nejzajímavějších geoturistických bodů na území Západních Sudet a vyprávěla o tom, jak jsou zkoumány, chráněny, zpřístupňovány pro cestovní ruch a propagovány.

Po přednesení referátů proběhla diskuse věnovaná tématu historie mineralogických a geoturistických stanišť v Západních Sudetech. Obzvláště silně byl zdůrazněn problém

Muzeum
Skarby Ziemi JUNA
w Karpaczu.

Muzeum
Poklady Země JUNA
v Karpaczi.

popularnej a nawet naukowej niezwyfikowanych informacji z dawnych traktatów mineralogicznych o występowaniu dla Dolnym Śląsku określonych minerałów, np. topazów lub diamentów. Podkreślono także konieczność prowadzenia interdyscyplinarnych badań nad przeszłością klasycznych lokalizacji mineralogicznych.

pronikání neověřených informací z dávných mineralogických traktátů o výskytech minerálů v Dolním Slezsku, např. topazu a diamantů, do současné populární, a dokonce i vědecké literatury. Zdůrazněna byla také nutnost vedení interdisciplinárních výzkumů minulosti tradičních mineralogických lokalit.

II dzień warsztatów

25 września uczestnicy warsztatów udali się do Centrum Informacyjnego Karkonoskiego Parku Narodowego w Karpaczu. Tam Karolina Dobrowolska-Martini opowiedziała o powstaniu Centrum, finansowaniu projektu, mapach gigapikselowych, panoramach Karkonoszy i makiecie gór przystosowanej dla osób niepełnosprawnych. Natomiast Aleksandra Trytek zaprezentowała edukacyjną mapę geologiczną Karkonoszy, po której można chodzić, wykonaną z prawdziwych skał. To nowatorskie rozwiązanie napotkało na wiele trudności realizacyjnych, ale efekt końcowy był tego wart. „Skalna mapa” robi wielkie wrażenie. W Centrum Informacyjnym KPN uczestnicy warsztatów odwiedzili również salę z mikroskopami, w której przygotowywane są zajęcia dla dzieci, Domek Laboranta, ogród ziół i krzewów karkonoskich oraz ścieżki geoturystyczne.

2. den workshopu

25. září se účastníci workshopu vydali do Informačního centra polského Krkonošského národního parku v Karpaczi. Karolina Dobrowolska-Martini jim vyprávěla o vzniku Centra, financování projektu, gigapixelových mapách, panoramatech Krkonoš a maketě hor přizpůsobené pro jedince s postižením. Aleksandra Trytek pak prezentovala edukační geologickou mapu Krkonoš vyrobenou z hornin, po které je možno chodit. Tohle novátorské řešení prošlo mnoha realizačními potížemi, ale konečný výsledek se vyplatil. „Skalná mapa” působí velkolepým dojmem. V Informačním centru KNP účastníci workshopu navštívili také sál s mikroskopy, ve kterém se připravují aktivity pro děti, laboratoř a zahradu krkonošských bylinek a keřů.

GECON

geologická příhraniční kooperační síť / geologiczna przygraniczna sieć kooperacji

LEAD PARTNER PROJEKTU/ GŁÓWNY PARTNER PROJEKTU

Geopark Ralsko o.p.s.

projektová kancelář/ biuro projektu: Mírová 102, Mimoň, 471 24

projektová manažerka/ kierownik projektu: Renata Franclová, tel.: +420 724 276 807

e-mail: renata.franclova@geoparkralsko.cz

PARTNEŘI PROJEKTU/ PARTNERZY PROJEKTU

Česká geologická služba

Technická univerzita v Liberci – Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická (katedra geografie)

MAS Chrudimsko

Stowarzyszenie Geopark Przedgórze Sudeckie

Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy

Muzeum Regionalne w Lubaniu

© Gecon, 2020

